

Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2021
(OR. en)

9687/21

AGRI 271
VETER 45
ENV 443

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Καθορισμός στόχου για την προστασία των μελισσών στο πλαίσιο της αναθεώρησης του εγγράφου καθοδήγησης του 2013 για τις μέλισσες – <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα ενημερωτικό σημείωμα που υπέβαλε η Προεδρία για την ανταλλαγή απόψεων κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου «Γεωργία και Αλιεία» στις 28 και 29 Ιουνίου 2021.

Καθορισμός στόχου για την προστασία των μελισσών στο πλαίσιο της αναθεώρησης του εγγράφου καθοδήγησης του 2013 για τις μέλισσες

Πλαίσιο και πορεία των εργασιών

1. Τα φυτοφάρμακα μπορούν να εγκριθούν μόνον εφόσον αποδειχθεί, κατόπιν ολοκληρωμένης εκτίμησης κινδύνου, ότι η χρήση τους δεν έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση επιβλαβών επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία και την υγεία των ζώων, ή μη αποδεκτών επιπτώσεων στο περιβάλλον. Οι μεθοδολογίες για τη διεξαγωγή των απαραίτητων εκτιμήσεων κινδύνου καθορίζονται σε έγγραφα καθοδήγησης που εξετάζουν διαφορετικά περιβαλλοντικά συστήματα και είδη.
2. Το σημερινό ισχύον καθεστώς όσον αφορά την εκτίμηση κινδύνου για τις μέλισσες είναι το έγγραφο καθοδήγησης του 2002 για την εδαφική οικοτοξικότητα¹, καθώς το έγγραφο καθοδήγησης για τις μέλισσες που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) το 2013 δεν εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών, παρά τις επί σειρά ετών επανειλημμένες προσπάθειες.
3. Τον Μάρτιο του 2019, η Επιτροπή ανέθεσε στην EFSA να επανεξετάσει το έγγραφο καθοδήγησης του 2013 για τις μέλισσες, λαμβάνοντας υπόψη νέα επιστημονικά δεδομένα που προέκυψαν από το 2013 και μετά.
4. Σημαντικό βήμα για την ολοκλήρωση της εν λόγω επανεξέτασης αποτελεί ο καθορισμός ενός ειδικού στόχου προστασίας (SPG) για τις μέλισσες. Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, οι υπεύθυνοι διαχείρισης και εκτίμησης κινδύνου των κρατών μελών συζήτησαν τον καθορισμό του εν λόγω στόχου βάσει εγγράφου της EFSA² στο οποίο περιγράφονται τέσσερις πιθανές προσεγγίσεις για τον καθορισμό του στόχου προστασίας για τις μέλισσες.
5. Τα περισσότερα κράτη μέλη εξέφρασαν την προτίμησή τους για μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη φυσική μεταβλητότητα των μεγεθών των αποικιών μελισσών (γνωστή και ως φυσιολογικό εύρος μεγεθών αποικιών μελισσών).

¹ https://ec.europa.eu/food/system/files/2016-10/pesticides_ppp_app_proc_guide_ecotox_terrestrial.pdf

² <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/EFSA-Supporting-document-for-RMs-in-defining-SPGs.pdf>

6. Η επιλεγείσα προσέγγιση επικρίθηκε από ΜΚΟ και από ορισμένα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι κύριοι λόγοι σχετίζονται με τη χρήση του μοντέλου «BEEHAVE»³ (το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε κατά 10% από τον κλάδο) για την προσομοίωση της φυσικής μεταβλητότητας των μεγεθών αποικιών και με την προσδοκία ότι το αναθεωρημένο έγγραφο καθοδήγησης για τις μέλισσες θα θέσει στόχο μικρότερου βαθμού προστασίας από το έγγραφο καθοδήγησης της EFSA του 2013 για τις μέλισσες που δεν εγκρίθηκε. Οι ΜΚΟ καθώς και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τάχθηκαν υπέρ της χρήσης ενός διαφορετικού μοντέλου, του ApisRAM, για την προσομοίωση της ανάπτυξης αποικίας μελισσών. Ωστόσο, το μοντέλο αυτό βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης.
7. Η EFSA δημοσίευσε στον ιστότοπό της λεπτομερή επισκόπηση των χρονοδιαγραμμάτων⁴ ανάπτυξης και βαθμονόμησης του μοντέλου ApisRAM. Το εν λόγω μοντέλο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προσομοίωση ανάπτυξης αποικιών, ούτε για την προσομοίωση των επιπτώσεων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και άλλων παραγόντων καταπόνησης πριν τα μέσα του 2023 το νωρίτερο.
8. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ζήτησε από την EFSA να εκπονήσει πλήρες συνοδευτικό έγγραφο στο οποίο θα εξηγούνται όλα τα συναφή ζητήματα και θα εκτίθενται λεπτομερώς τα αποτελέσματα των προσομοιώσεών της. Η EFSA δημοσίευσε το εν λόγω έγγραφο⁵ στις 15 Δεκεμβρίου 2020 και το παρουσίασε στις 13 Ιανουαρίου 2021 στο πλαίσιο κοινής ενημερωτικής συνεδρίασης για τα κράτη μέλη και τους εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων φορέων (μέλη της ομάδας που συστάθηκε από την EFSA για την εν λόγω αναθεώρηση), προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

Καθορισμός ειδικών στόχων προστασίας

9. Σε ειδική συνεδρίαση στις 23 Φεβρουαρίου 2021 και κατά τη συνεδρίαση της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών τον Μάρτιο του 2021, όλα τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν την υποστήριξή τους προς τη μέθοδο που προτείνεται από την EFSA για την αναθεώρηση του ειδικού στόχου προστασίας για τις μέλισσες.

³ Το μοντέλο BEEHAVE είναι προσβάσιμο στο κοινό και όλες οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση: <https://beehave-model.net/>

⁴ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2021-03/timeline-ApisRAM-development-final.pdf>

⁵ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

10. Όλα τα κράτη μέλη που εξέφρασαν γνώμη συμφώνησαν ότι οι προσομοιώσεις που διεξήγαγε η EFSA ως προς τη φυσική μεταβλητότητα του μεγέθους των αποικιών μελισσών είναι πιο συντηρητικές από τις συνθήκες που παρατηρούνται στη φύση. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω κράτη μέλη συμφώνησαν ότι η επιλογή στόχου προστασίας, υπό τη μορφή κατώτατου ορίου αποδεκτής μείωσης του μεγέθους αποικιών μελισσών λόγω φυτοφαρμάκων εντός του πλαισίου της προσομοίωσης, προστατεύει επαρκώς.
11. Σε ό,τι αφορά την αριθμητική τιμή του εν λόγω ειδικού στόχου προστασίας, τέσσερα κράτη μέλη τάχθηκαν υπέρ τιμής 23% (δηλαδή του πλήρους εύρους της φυσικής μεταβλητότητας της προσομοίωσης), έντεκα κράτη μέλη τάχθηκαν υπέρ στόχου προστασίας 10-12,8%, ενώ τέσσερα κράτη μέλη τάχθηκαν υπέρ τιμής 7% (δηλαδή της ίδιας τιμής με εκείνη του εγγράφου καθοδήγησης της EFSA του 2013 για τις μέλισσες). Τέσσερα κράτη μέλη δεν τοποθετήθηκαν επ' αυτού.
12. Τα περισσότερα κράτη μέλη συμφώνησαν επίσης ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η πρακτική δυνατότητα διεξαγωγής επιτόπιων μελετών, καθώς διαφορετικά δεν θα είναι εφικτή η μέτρηση της επίτευξης του ειδικού στόχου προστασίας.
13. Στις 15 Μαρτίου 2021, ο πρόεδρος της επιτροπής ENVI του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απηύθυνε επιστολή στην Επιτροπή για να υπενθυμίσει ότι τον Οκτώβριο του 2019 το Κοινοβούλιο αντιτάχθηκε σε σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής μέσω του οποίου θα είχε καταστεί δυνατή η υλοποίηση μέρους του εγγράφου καθοδήγησης της EFSA του 2013 για τις μέλισσες, καθώς ανέμενε την πλήρη υλοποίησή του. Ο πρόεδρος παρέμενε επικριτικός ως προς τη χρήση του μοντέλου BEEHAVE στις προσομοιώσεις της EFSA, υποστηρίζοντας αντ' αυτού τη χρήση του μοντέλου ApisRAM (εκφράζοντας ωστόσο την ανησυχία του για την καθυστέρηση στην ανάπτυξη του εν λόγω μοντέλου). Ο πρόεδρος εξέφραζε την ελπίδα ότι η αναθεώρηση του εγγράφου καθοδήγησης της EFSA του 2013 για τις μέλισσες δεν θα οδηγήσει σε χαμηλότερο επίπεδο προστασίας των μελισσών και ζητούσε να διεξαχθεί συζήτηση για τον ειδικό στόχο προστασίας σε πολιτικό επίπεδο.

14. Σε επιστολή⁶ προς τον υπουργό Γεωργίας της Πορτογαλίας και τον πρόεδρο της επιτροπής ENVI, η Επιτροπή προτείνει, ως σημείο εκκίνησης της συζήτησης, τη **μείωση του μεγέθους αποικιών κατά 10 % για τον ειδικό στόχο προστασίας**. Πρόκειται για πολύ φιλόδοξη πρόταση σε σύγκριση με την καθοδήγηση για την εκτίμηση κινδύνου για τις μέλισσες που εξακολουθεί να ισχύει σήμερα (ήτοι το έγγραφο καθοδήγησης του 2002 για την εδαφική οικοτοξικότητα), που επιτρέπει μόνο τη μέτρηση μείωσης του μεγέθους αποικιών κατά ποσοστό άνω του 20-25% σε επιτόπιες μελέτες, λαμβάνοντας υπόψη ότι το πλήρες εύρος της φυσικής μεταβλητότητας στις προσομοιώσεις της EFSA είναι περίπου 23%.
15. Η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη ότι το έγγραφο καθοδήγησης της EFSA του 2013 για τις μέλισσες, το οποίο περιλάμβανε πρόταση ειδικού στόχου προστασίας για τη μείωση του μεγέθους αποικιών κατά 7%, δεν εγκρίθηκε από την πλειοψηφία των κρατών μελών διότι έκριναν ότι δεν ήταν τεχνικά εφικτή η διεξαγωγή επιτόπιων μελετών που επιτρέπουν τη μέτρηση της επίτευξης του στόχου. Βάσει των πληροφοριών που παρασχέθηκαν από την EFSA, η μέτρηση μείωσης κατά 10% αποτελεί μεν πρόκληση, ωστόσο παραμένει τεχνικά εφικτή.⁷
16. Η Επιτροπή προτείνει **ενιαίο ειδικό στόχο προστασίας για ολόκληρη την ΕΕ** και όχι ανά ρυθμιστική ζώνη καθώς, σύμφωνα με τα επιστημονικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο συνοδευτικό έγγραφο της EFSA, οι διαφορές μεταξύ των τριών ρυθμιστικών ζωνών που ορίζονται στον κανονισμό για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα είναι μικρές.

⁶ https://ec.europa.eu/food/system/files/2021-04/pesticides_bees_letter_mep-pt-pres_en.pdf

⁷ Βλέπε τμήμα 7.1 του συνοδευτικού εγγράφου της EFSA που διατίθεται στη διεύθυνση <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

17. Προκειμένου η EFSA να προβεί στην αναθεώρηση του εγγράφου καθοδήγησης του 2013 για τις μέλισσες και στην έγκριση του κανονισμού ή των κανονισμών που θα επιτρέψουν την υλοποίησή της, καλούνται οι υπουργοί, κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γεωργίας και Αλιείας στις 28-29 Ιουνίου 2021, να συμμετάσχουν σε ανταλλαγή απόψεων με βάση τα ακόλουθα ερωτήματα:

- α) Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να τεθεί ενιαίος ειδικός στόχος προστασίας για τις μέλισσες σε ολόκληρη την ΕΕ;*
 - β) Συμφωνείτε με την πρόταση της Επιτροπής να επιτρέπεται η μείωση του μεγέθους αποικιών μελισσών κατά μέγιστο ποσοστό 10% ως συνέπεια της έκθεσης σε φυτοφάρμακα;*
-